

De kracht van woorden

2 Timotheüs 3.1-17

Rev Dr Jos Strenght

Heliopolis 2013

Wanneer mensen op het punt staan te sterven, zijn we altijd benieuwd naar hun laatste woorden. "Wat waren zijn of haar laatste woorden?" Zulke woorden blijven vaak diep in ons geheugen hangen.

De apostel Paulus stond op het punt te sterven. Hij zat gevangen in Rome en wist dat hij binnenkort ter dood gebracht zou worden. Wat waren zijn laatste woorden?

De tweede brief die hij aan bisschop Timotheüs in Efeze schreef, vormt eigenlijk zijn geestelijk testament. In de eerste twee hoofdstukken benadrukt Paulus hoe belangrijk het is om vast te houden aan het ware geloof. Zowel de juiste leer – de woorden waarmee we ons geloof verwoorden – als een oprecht hart dat zich aan dat geloof vasthoudt, namelijk het geloof in Jezus Christus, zijn van groot belang.

Juist in moeilijke tijden, wanneer het leven zwaar is, is dit geloof ons anker dat reikt tot in de hemel. Het verbindt ons met God en geeft de Heilige Geest ruimte om in ons leven te werken. In de tijd van Paulus en Timotheüs, toen de kerk van buitenaf werd aangevallen, was dat van levensbelang.

1. Predikers die te veel van zichzelf houden

Maar hoe dik de muren van een kerk ook zijn, ze houden onze problemen niet buiten.

Timotheüs stond onder druk van de Romeinse overheid, maar ook van binnenuit, in zijn eigen gemeente. Paulus noemt een lijst van achttien zonden die de gemeente in Efeze teisterden. Hij zegt bovendien dat in de laatste dagen de problemen binnen de kerk alleen maar zullen toenemen.

Het grootste probleem was de valse leer. Dat was de belangrijkste uitdaging waar Timotheüs mee te maken had. Er deden verkeerde theologieën de ronde. Mensen gebruikten verkeerde taal, verkeerde woorden, om over het christelijk geloof te spreken.

Laten we daarom niet romantisch terugkijken naar de zogenaamde "goede oude tijd". De kerk is altijd een gemeenschap van zondige mensen geweest. Het leven, ook het kerkelijke leven, zit vol morele valkuilen.

In de lijst van zonden die Paulus noemt, ligt de nadruk op zelfzucht. Het gaat over mensen die zichzelf liefhebben en vooral voor hun eigen voordeel leven. Die eigenliefde is de wortel waaruit alle andere zonden voortkomen.

Zodra de mens zijn eigen wil, zijn eigen eer of zijn eigen verlangens tot het middelpunt van het heelal maakt, raken zowel de relatie met God als de relatie met de naaste beschadigd.

Wanneer wij ons niets aantrekken van de levensstijl die God van ons verlangt — voor ons persoonlijk, voor de kerk en voor de samenleving — brengen we onszelf, de kerk én de maatschappij grote schade toe.

Onze ongecontroleerde hartstochten — woede, begeerte, laster — mogen nooit bepalen hoe wij leven.

Maar laten we eerlijk zijn. We zijn allemaal vatbaar om misleid te worden. En die weg leidt uiteindelijk naar het verderf. Daarom moeten we heel waakzaam zijn.

Woorden zijn belangrijk.

Eén van de zonden die Paulus noemt, is laster: kwaadspreken over anderen. Het Griekse woord voor "lasteraar" is "diabolos." Dat is precies hetzelfde woord dat ook voor de duivel wordt gebruikt. Hij is als het ware de beschermheer van de lasteraars, de roddelaars, de mensen die achter iemands rug om kwaadspreken.

Ik weet het: het kan heel verleidelijk zijn om over anderen te praten. Wie kent die verleiding niet?

Maar bedenk dit eens. Als iemand mijn spullen steelt, kan ik nieuwe kopen. Maar als iemand mijn goede naam afneemt, is die schade vaak nooit meer volledig te herstellen.

Laten we daarom heel zorgvuldig omgaan met de eer en de goede naam van elkaar. Dat is één van de kostbaarste bezittingen die een mens heeft.

2. Echte predikers leven de waarheid, verkondigen de waarheid en krijgen het zwaar

Maar de gevaarlijkste mensen die Paulus noemt, zijn degenen die nieuwe ideeën over het geloof verspreiden, terwijl ze net naast de waarheid zitten. Ze komen met zogenaamd nieuwe inzichten, nieuwe wijsheid en nieuwe openbaringen. En juist dat spreekt mensen zo aan. Alles wat nieuw is, trekt onze aandacht.

Maar als het om het evangelie gaat, is het oude juist beter.

Paulus verwijst naar Jannes en Jambres. Volgens de Joodse overlevering waren dat de namen van de tovenaars van de farao. Toen God door Mozes echte wonderen deed, bootsten zij die na met schijnwonderen. Paulus vergelijkt de valse leraren in de kerk met deze tovenaars.

Sommige mensen weten anderen helemaal in hun greep te krijgen met overtuigende woorden. Woorden kunnen bijna iets magisch hebben. Laat je daarom niet meeslepen door de woorden van mensen die onwaarheid onderwijzen.

In de kerk zullen zulke tegenstanders er altijd zijn. Er zullen altijd mensen opstaan met verdraaide ideeën over het christelijk geloof, die anderen voor hun dwaling proberen te winnen. Ze beginnen nieuwe kerken, nieuwe sekten, nieuwe bijeenkomsten, nieuwe groepen...

Maar trap niet in die val. Houd vast aan het geloof zoals het door de apostelen is verkondigd. Alles wat eraan wordt toegevoegd is gevaarlijk. Alles wat ervan wordt afgedaan is eveneens gevaarlijk.

Wij hebben niet de magie van steeds iets nieuws nodig; wij hebben de Geest van God nodig, Die Zich verbindt aan de waarheid van God.

Een van de belangrijkste taken van leiders in de kerk is erop toe te zien dat de woorden waarmee wij ons geloof verwoorden, geen schade aanrichten, maar waar zijn, en mensen opbouwen.

Dat is altijd een strijd geweest.

Luister eens naar wat Ignatius van Antiochië schreef aan bisschop Polycarpus van Smyrna. Ignatius was onderweg naar Rome, bewaakt door Romeinse soldaten, waar hij de marteldood zou sterven. Polycarpus zou later hetzelfde lot ondergaan. Rond het jaar 115 na Christus schreef Ignatius:

Laat je niet van streek brengen door mensen die betrouwbaar lijken, maar toch vreemde leringen verkondigen. Blijf standvastig, zoals een aambeeld dat de slagen van de hamer opvangt. Een goede atleet herken je eraan dat hij ondanks de klappen blijft overwinnen. Verdraag allerlei beproevingen om Gods wil; dan zal Hij ook jou aannemen.

Hoe herkennen we echte christelijke leiders?

Ze incasseren klappen. Ze maken moeilijke tijden mee.

Ware leiders volgen het voorbeeld van Paulus. Je herkent hen aan hun trouw aan dezelfde leer, aan hun levenswandel, hun doelgerichtheid, hun geloof, hun geduld, hun liefde en hun volharding.

Ze leven niet voor hun salaris. Ze leven niet voor een gemakkelijk bestaan. Ze leven niet om zoveel mogelijk van het leven te genieten.

Ze leven voor God en voor andere mensen, ook als dat een hoge prijs vraagt.

Een christendom dat alleen draait om comfort, succes en een aangenaam leven, is een vals christendom.

Problemen en vervolging zijn niet te vermijden. Veel mensen haten het licht en zullen zich verzetten tegen degenen die het licht verkondigen én ernaar leven.

Hoe meer licht er schijnt, hoe meer tegenstand we kunnen verwachten. Niet alleen van buiten de kerk, maar soms ook van binnenuit.

3. De centrale plaats van Gods Woord in onderwijs en leven

Paulus komt nu terug bij het centrale thema van zijn brief, het hart van zijn geestelijk testament voor de kerk. Hij schrijft:

Blijf u echter houden aan wat u geleerd hebt en waarvan u verzekerd bent, omdat u weet van wie u het geleerd hebt, en omdat u van jongs af de Heilige Schriften kent, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof dat in Christus Jezus is. (2 Tim. 3.14-15)

Van wie had Timotheüs het geloof geleerd?

Van zijn moeder, van zijn grootmoeder en van de apostel Paulus.

Dat, en niets anders, moest zijn geestelijke voedsel blijven. Dat moest ook de boodschap zijn die hij zou verkondigen.

Paulus vat dit alles samen door te wijzen op de Heilige Schrift. Het Woord is van levensbelang.

Hij benadrukt hoe dringend het is dat wij Gods Woord als richtlijn voor ons leven gebruiken.

Het is belangrijk om op te merken dat Paulus de eerste bedoeling van de Schrift ziet, als het wijs maken tot zaligheid, door het geloof in Jezus Christus.

De Bijbel is niet bedoeld om ons te leren of de aarde rond, plat of vierkant is.

Hij is ook niet bedoeld om ons een compleet tijdschema te geven van hoe de wereld zal eindigen.

Evenmin is de Bijbel geschreven om ons natuurkundige of wetenschappelijke wetten uit te leggen.

De Bijbel is onze handleiding voor de weg van het geloof met Jezus Christus. Wie die weg gaat, vindt daarin de veilige route.

Wanneer wij de Bijbel lezen — en dat is een gewoonte die we allemaal zouden moeten ontwikkelen — doen we dat niet om onze nieuwsgierigheid te bevredigen.

We lezen de Schrift met het oog op onze zaligheid.

God wil ons daardoor brengen tot geloof in onze Heere Jezus Christus.

Vind het daarom niet vreemd wanneer geloven moeilijk voor je is, of wanneer je weinig van het geloof ervaart, als je Gods Woord niet de gelegenheid geeft om je wijs te maken tot zaligheid.

Juist hier gaan leraren met vreemde ideeën vaak de mist in. Ze zijn de juiste focus van Gods Woord kwijtgeraakt.

Maar eerlijk gezegd kunnen ook heel orthodoxe predikers hierin falen.

Zodra wij Gods Woord verkondigen zonder de warmte en de diepe bewogenheid over het heil dat mensen nodig hebben, verandert het in droge dogmatiek.

Het is misschien wel waar, maar het trekt niemand aan.

En ook een orthodox geloof dat wordt gepredikt door mensen die vooral bezig zijn met hun eigen gemak en hun eigen plezier, vormt een gevaar voor de kerk.

Wat we nodig hebben, zijn mensen die het geloof leven dat ze verkondigen. We moeten onszelf voortdurend afvragen of onze levensstijl werkelijk overeenkomt met Gods Woord.

Daarvoor heeft God ons de Heilige Schrift gegeven.

Paulus zegt dat deze woorden Gods instrument zijn om ons toe te rusten, zodat we volledig geschikt worden voor elk goed werk. Hij schrijft:

Heel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig om daarmee te onderwijzen, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de rechtvaardigheid, opdat de mens die God toebehoort, volmaakt zou zijn, tot elk goed werk volkomen toegerust. (2 Tim. 3.16-17)

Heel de Schrift is door God ingegeven. Zijn Geest doordringt als het ware iedere bladzijde.

En juist omdat God Zelf aanwezig is in Zijn Woord, zegt Paulus dat de Schrift nuttig is om te onderwijzen, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden.

Nuttig om te onderwijzen.

Daar zien we het opnieuw. De leer — de juiste woorden waarmee we ons geloof verwoorden — is belangrijk. Juist daardoor worden we geestelijk volwassen en toegerust voor elk goed werk.

Maar ook terechtwijzing en correctie zijn onmisbaar als God ons wil vormen.

Opvallend genoeg zegt Paulus dat die terechtwijzing óók nodig is voor de mens van God. En ik voeg daar graag aan toe: net zo goed voor de vrouw van God.

Mensen kunnen trouwe dienaren van de Heere zijn en toch correctie nodig hebben.
We zouden allemaal open moeten staan voor vermaning.

Jullie mogen mij aanspreken wanneer jullie denken dat ik verkeerd onderwijs geef of verkeerd leef.

We hebben elkaar nodig om in elkaars leven te spreken.
Maar spreek mij dan aan. Niet iemand anders.

Wanneer we over iemands tekortkomingen met anderen praten in plaats van met de persoon zelf, werkt dat als vergif.

Dezelfde woorden, rechtstreeks en liefdevol tegen die persoon uitgesproken, kunnen juist een krachtig medicijn zijn.

Gebruik je woorden daarom wijs.

Als het gaat om trouw blijven aan de gezonde leer en een heilig leven leiden, staan priesters, diakenen en bisschoppen niet boven de rest van de gemeente.

We staan allemaal samen onder Gods gezag.
En we staan allemaal met lege handen en een leeg hart voor Hem.
We zijn er allemaal van afhankelijk dat Hij ons iedere dag opnieuw vervult met Zijn Heilige Geest.

En we hebben allemaal de moed van broeders en zusters nodig die soms een hand op onze schouder leggen en zeggen: "Broeder... zuster... misschien kun je dit de volgende keer anders doen."

We moeten bereid zijn om zo'n hand op de schouder van een ander te leggen.

Maar we zijn daar alleen toe in staat wanneer we zelf ook de genade hebben om die hand van een ander te aanvaarden, wanneer iemand ons helpt om beter de weg van God te bewandelen.

Alleen als wij zelf bereid zijn ons eigen leven en onze eigen overtuigingen onder het licht van Gods Woord te brengen, kunnen wij datzelfde Woord gebruiken om anderen te bemoedigen en te vermanen.

Dat kan soms pijnlijk zijn. Maar het is goed.
Sterker nog: het is noodzakelijk.

Conclusie

Paulus wil dat jij en ik mensen van God zijn. Volwassen mensen. Mensen die volledig zijn toegerust om voor God te leven.

Daarvoor gebruikt God de juiste woorden: de woorden van de Heilige Schrift, de apostolische verkondiging en soms ook onze eigen woorden, wanneer wij elkaar in wijsheid aanspreken en bemoedigen.

Ons verlangen is om God lief te hebben boven alles en onze naaste lief te hebben zoals Jezus ons heeft liefgehad.

Om ons op die weg te helpen, hebben we elkaar nodig. We hebben veel handen op onze schouders nodig. We hebben mensen nodig die ons helpen Gods Woord beter te begrijpen en toe te passen in ons dagelijks leven.

Dat doet soms pijn.

Maar die pijn is de moeite waard.

Want daardoor worden we sterker in ons geloof.

Daardoor groeien we dichter naar onze Heere toe.

Daardoor wordt ons geloof sterker — het anker dat ons vasthoudt tot in de eeuwigheid.

En daardoor gaan we God meer liefhebben én elkaar meer liefhebben.

Laten we daarom zorgvuldig omgaan met onze woorden.

Laten we vasthouden aan de gezonde leer zoals die aan ons is overgeleverd.

Laten we Gods Woord lezen, niet uit nieuwsgierigheid, maar met het verlangen om Hem beter te leren kennen en in het geloof te groeien.

En laten we elkaar met liefde aanspreken, bemoedigen en, wanneer dat nodig is, ook terechtwijzen — niet achter elkaars rug om, maar eerlijk, persoonlijk en genadig.

Moge Gods Woord ons vormen, ons corrigeren, ons bemoedigen en ons toerusten, zodat wij als mensen van God volledig toegerust zijn voor elk goed werk.

+In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.